*הניתנין במתנה אחת שנתערבו בניתנין במתנה אחת ינתנו במתנה אחת, [א] (מהן) מתן ארבע במתן ארבע ינתנו במתן ארבע מתן ארבע במתנה אחת ר"א [ב] אומר ינתנו במתן ארבע ר' יהושע אומר ינתנו במתנה אחת, אמר לו רבי אליעזר הרי הוא עובר על בל תגרע אמר [ג] ליה רבי יהושע הרי הוא עובר על בל תוסיף א"ל רבי אליעזר לא נאמר בל תוסיף אלא כשהוא בעצמו א"ל ר' יהושע לא נאמר בל תגרע אלא כשהוא בעצמו ועוד א"ר יהושע כשנתת עברת על בל תוסיף ועשית מעשה בידך כשלא נתת עברת על בל תגרע ולא עשית מעשה בידך:

גמ' *א"ר אלעזר לא הכשיר ר"א אלא שנים שנים אבל אחד אחד לא, מתיב רב דימי וחכמים אומרים אפילו קרבו כולן חוץ מאחד מהן ישפך לאמה. אמר ליה רבי יעקב לרבי ירמיה בר תחליפא *אסברא לך מאי "אחד" זוג אחד. וצריכא דאי איתמר בהא בהא קא"ר אליעזר משום דאיתעביד ביה כפרתו אבל בהא אימא מודי להו לרבנן, ואי איתמר בהא, בהא קאמרי רבנן אבל בהא אימא מודו לרבי אליעזר, צריכא. תנן התם *צלוחית שנפלו לתוכה מים כל [ד] שהו ר"א אומר יזה שתי הזאות וחכמים פוסלין. בשלמא [ה] רבנן סברי יש בילה *והזאה צריכה שיעור ואין מצטרפין להזאות אלא רבי אליעזר מאי קסבר אי קסבר *אין בילה כי מזה שתי הזאות מאי הוי דילמא תרוייהו מיא קא מזי, אלא קא סבר יש בילה, [ו] אי קסבר *אין הזאה צריכה שיעור למה לי שתי הזאות, אלא קסבר הזאה צריכה שיעור ואי קסבר אין מצטרפין להזאות כי מזה שתי הזאות מאי הוי ואי נמי מצטרפין להזאות מי יימר דמלא ליה שיעורא? אמר ריש לקיש לעולם יש בילה, והזאה צריכה שיעור והכא במאי עסקינן כגון שנתערבו אחת באחת *רבא אמר לעולם יש בילה, והזאה אין צריכה שיעור, וקנסא [ז] דקנסו רבנן כי היכי דלא משתרש ליה. רב אשי אמר, ואין בילה יזה שתי הזאות, מיתיבי *רבי אומר לדברי ר"א הזאה כל שהוא מטהרת, הזאה אין צריכה שיעור, [ח] הזאה מחצה בשר ומחצה פסול

הניתנין במתנה אחת. כגון דם בכור שנתערב בדם מעשר בין בבלול בין בכוסות: **ינתנו במתנה אחת.** קא סלקא ט] דעתך השתא דאמרינן יש בילה וסמכינן עליה שיש במתנה זו משניהם ואם בכוסות יתן מתנה מזה ומתנה מזה: **מתן ארבע במתן ארבע.** כמו דם עולה בדם שלמים או בדם אשם שאשניהם טעונין שתי מתנות שהן ארבע ושניהם תחתונים: **מתן ארבע במתן אחת.** כגון דם עולה בבכור י] שהן תחתונים: **ר' אליעזר אומר ינתנו במתן ארבע.** ורואה יא] המתנות היתירות הניתנות מדם הבכור כאילו הן מים ואין זה בל תוסיף: **במתנה אחת.** משום בל תוסיף ודי עולה יצא דכל הניתנין על מזבח החיצון שנתן במתנה אחת כיפר: **ולא עשית מעשה בידך.** ואינו דומה עושה מעשה ליושב ואינו עושה ואיסור בא מאליו: **גמ' וצריכא.** לפלוגי בתרוייהו ר' אליעזר ורבנן בבעלי מומין: אבריס באיברים, וכוסות בכוסות: **דאי אשמעינן באיברים.** בההיא קאמר ר' אליעזר יקריבו משום דאיתעביד כפרתו בהכשר: **אבל גבי כוסות בכוסות** יב] דעיקר בקלקול אימא לא: **צלוחית.** של מי חטאת המוקדשין שנפל לתוכה מים דעלמא כל שהוא: **ר' אליעזר אומר יזה שתי הזאות.** הבא להזות מהן על הטמא יזה שתים וטהר: **בשלמא רבנן סברי יש בילה.** כדתנן במתניתין אם לא נמלך ונתן כשר אלמא סמכינן אבילה ואמרינן לא המתערב בלא מתערב בכולו ואין לך טיפה מזה שלא יהא יג] בה מחבירו קצת והכא נמי כיון דיש בילה ויש בכל הזאה מן המים הכשירים: **קסברי הזאה צריכה שיעור.** ואין כאן שיעור שהרי יש בה מן הפוסלת ואי משום דמזה שתי הזאות קא סברי אין יד] מצטרפין אותו למלאות השניה שיעור החסר בראשונה: **אלא ר' אליעזר.** דבחדא לא סגיא ליה ובתרתי מכשר: **מאי קסבר אי קסבר אין בילה.** אין סומכין על כך דזימנין דלא מיבליל בכוליה כי מזה שתי הזאות כו': **אלא קסבר יש בילה.** אי איפשר שלא טו] יבלול וסמכינן: **מי יימר דמלא ליה שיעורא.** שמא רוב שתיהן מן השאובין טז] ואין בשתיהן כדי הזאה כשירה: **אמר ריש לקיש לעולם קסבר יש בילה.** כדשמעינן ליה במתניתין והאי דבעי תרתי משום דהזאה צריכה שיעור יז] ומצטרף להזאות ודקשיא מי יימר דמלא שיעורא: **הכא במאי עסקינן כגון שנתערבו אחת באחת.** שיעור הזאה מזו ושיעור הזאה מזו ונתערבו הילכך כי מזה שתי הזאות על כרחך מלי ליה שיעורא שהרי לא היו מן הפסולין כאן אלא כדי הזאה אחת והוא הזה שתים ואחת באחת לאו דוקא נקט דאם היו מן הכשירים הרבה כל שכן דכשר כי מזה שתי הזאות דטופייהא דכשירין מהיכא תיתי למיפסל אלא משום פסולין נקט לה ויש בילה *גרס בדריש לקיש דכיון דאמר הזאה צריכה שיעור מאי דוחקיה למימר דלר' אליעזר אין בילה לאקשויי מתני' עלה ולאוקמי מתני' בשינויי יח] דחיקא כדלקמן: **רבא אמר לעולם יש בילה והזאה אינה צריכה שיעור.** ושתי הזאות דקאמר לאו למלויי שיעורא אלא קנסא הוא דלא נשתרש יט] שלא ישתכר בנפילה זו להרבות מימיו במים פסולין: **רב אשי אמר כו'.** הגירסא כ] (הזו) משובשת בספרים ונראה בעיני דהכי גרסינן רב אשי אמר מים כל כא] שהוא תנן ואין בילה יזה שתי הזאות וסבירא ליה לרב אשי הזאה אין צריכה שיעור כרבא ומיהו קנסא לית ליה הילכך אי הוה ס"ל כב] יש בילה בחדא הוה סגי ליה ושתי הזאות לר' אליעזר משום דקסבר אין בילה הילכך אי כג] מדי חדא שמא אין כאן מן הכשירין כלום אבל כי מדי תרתי אי אפשר דליכא בחדא מינייהו מן הכשירין (כלום) דהא אין כאן מן הפסולין אלא כל שהוא והיינו טעמא דלא מתני *בלישנא דנתערבו אחת באחת דאם כן הוי משמע יש שיעור להזאה ואיהו "אין הזאה צריכה שיעור" סבירא ליה להכי דק לישנא דמתני' דקתני כל שהוא דאין לך בהזאות פחותה מכאן ואי אפשר שיהו כד] (כל) הזאות הללו מן הפסולין ואפילו הן קטנות מאד ולקמן מותיב ליה ממתני' כה]: **לדברי רבי אליעזר.** דמכשיר בשתי הזאות: **הזאה כל שהוא *מטהרת.** (דאמא) ואין כו] אחת מהן הזאה ברורה שלא יהא בה מן הפסולין (אלמא) סבירא ליה דהזאה כל שהוא מטהרת והזאה אין צריכה שיעור: **והזאה מחצה כשר ומחצה פסול.** ולא תימא יהזאה כל שהוא היא דכשירה ומיהו לא יהיה עמה תערובת פסול אלא אפילו יש בה תערובת פסול מכשר אלמא טעמא דר' אליעזר דבעי תרתי לאו משום צירוף הוא לצרפו לכשיעור דהא קתני אין צריכה, וקשיא לריש לקיש:

בשלמא רבנן קסברי יש בילה. פי' אפילו סבירא להו יש בילה מ"מ פסולין דהזאה צריכה שיעור ואין מצטרפין להזאות וה"נ ה"מ למימר אין בילה ואין הזאה צריכה שיעור וכגון שנפלו מים בצלוחית כשיעור מי חטאת ובקונטרס פירש דרבנן סברי יש בילה כדתנן מתני' אם לא נמלך ונתן כשר אלמא סמכינן אבילה ואמרינן לא המתערב בלא מתערב בכולן ואין לך טיפה מזה שלא יהא [בה] מחבירו קצת וקשה אם כן מאי מספקא ליה לרבי אליעזר לדידי' נמי נידוק ממתניתין דיש בילה דהא מכשר לכתחילה אלא על כרחין ממתניתין ליכא למידק דדילמא כז] בעליונים רובא מכשר רבי אליעזר וכגון שנתן למעלה כשיעור תחתונים ועוד כדמוקי לקמן לרבנן נמי אם לא נמלך ונתן כשר הייט דמים העליונים מיהו לקמן מוכיח יש בילה מדקתני *והתחתונים עלו לו:

אמר ריש לקיש לעולם קסבר יש בילה והזאה צריכה שיעור ומצטרפין להזאות. פי' בקונט' יש בילה גרסינן כח] בריש לקיש דכיון דאמר הזאה צריכה שיעור מאי דוחקיה למימר דלרבי אליעזר אין בילה לאקשויי מתניתין ולאוקמי מתניתין בשינויי דחיקי כדלקמן ועוד יש לדקדק אי אין בילה למה ליה למימר צריכה שיעור אפי' אין צריכה שיעור נמי:

כגון שנתערב אחת באחת. הקשה ה"ר חיים דביומא (דף יד.) ובנדה [פ"א] (דף ט.) *אמר אפי' למ"ד אין הזאה צריכה שיעור ה"מ אגבא דגברא אבל במנא צריכה שיעור וא"כ כשנתן אחת באחת והזה הזאה ראשונה ליכא בשניה שיעור במנא כט] ותירץ כיון דבתחילת הזאה ראשונה שהיא תחילת טהרתו איכא שיעורא במנא אין בכך כלום שהזאה ראשונה מצטרפת להזאה שניה וכי האי גוונא אמרינן גבי נטילת ידים (חולין דף קז.) דמרביעית נוטלין שנים ובחצי רביעית אין אחד נוטל ועוד י"ל דאחת באחת לאו דוקא כדפי' בקונטרס דאם היה מן הכשירין הרבה כל שכן דכשר דכי מזה שתי הזאות דטופייהא דכשירין מהיכא תיתי למיפסל אלא משום פסולין נקט לה:

רב אשי אמר כל שהוא תנן. ואין בילה וסבר הזאה אין צריכה שיעור ואי יהיב חדא דילמא מן הפסולין הן אבל כי יהיב תרתי אי אפשר דליכא מן הכשירין וקשה דלמא כל שהוא דליכא שיעור הזאה והזאה צריכה שיעור ומצטרפת וסבר יש בילה דהשתא בין שתי הזאות על כרחך איכא שיעור הזאה מן הכשירין דלדבריו נמי היאך יוכל להיות שלא יוכלו לחלוק הכל שהו לשתים. ברו"ך:

ועוד

ר"ס כת: ערוכין ק.

לעיל עד. עז:

[לעיל עז:]

פרה פ"ט מ"א

ואמריך נ"ק

יומא יד. לקמן צג. נדה ט.

הכשירים קסברי הכ"ל נ"ק

לקמן צג. יומא שם נדה שם

גירסת רבינו שמשון ר"ש פ"ט דפרה רבה ועיין רש"ק בדף צג ע"א

לעיל עה. הוכחתא דפרה פ"ה

גרסינן נ"ק

בלישנא דאחת באחת נ"ק

כל מטהרת ולא תימא דטעמא דאין אחד מהן כו' מן הפסולין אלא ס"ל כו'

סג א ב מיי' פ"ט מהל' פסה"מ הל"א:

סד ג מיי' פ"ט מהל' פרה אדומה הל"ח:

סה ד מיי' פ"י מהל' פרה הלכה ח'

אלו ואלו עלו לו סס"ד נ"ק

[ר"ה יג:]

אמרינן נ"ק

נושא

ה א ר"א דאם קרב כוס א' מותר להקריב שאר הכוסות היינו מיקריב ב' כוסות בכל פעם

נושא

הסבר - לצורך מח' ר"א וחכ' בצמ"מ:

1- באברים

2- בכוסות

נושא

מח' ר"א וחכ' בדין צלוחית של מי פרה אדומה שנפלו לתוכה מים בצמא

לפי ר"א - יזה ב' הזאות

לפי חכ' - פסול

* * *

שיטה מקובצת

א] תיבת מתן נמחק: ב] ר' אליעזר ע' תוס' בכורות (דף ס'): ג] אמר לו רבי יהושע: ד] כל שהן ר"א: ה] בשלמא (לרבנן) [רבנן סברי] יש בילה והזאה צריכה שיעור ואין מצטרפין להזאות ולכן פוסלין. וא"ת ויעשה הזאה אחת גדולה כשיעור שתי הזאות ויהא כשר דהא ודאי יש כאן שיעור מי חטאת וי"ל דגזרי רבנן שמא לא יעשה הזאה גדולה כשיעור שתי הזאות אלא יעשה הזאה אחת כדרכה שיעור הזאה אחת והא דקאמר יש בילה ר"ל אפי' אי סברי יש בילה מ"מ פסלי כדמסיק ומכ"ש אי סברי אין בילה דמן הדין פסלי כי שמא הכל מן הפסול: ו] בילה ואי קסבר: ז] וקנסא הוא דקנסו: ח] שיעור והזאה מחצה כשר ומחצה פסול. וא"ת תסגי בחדא וי"ל לרבא מזה השניה משום קנסא ולרב אשי משום דאין בילה אבל לר"ל קשיא דאמר דצריכה שיעור והכא קאמר דאין צריכה שיעור: ט] סלקא דעתיה השתא: י] בבכור ששניהם תחתונים: יא] ורואה אני את המתנות: יב] בכוסות

מבנה

△

הסברים לשיטת ר"א

מבנה

✉

קושיות על שנים מהאמוראים בזה:

1- ר"ש לקיש

2- ר' אשי

שנתערבו קודם כפרה דעיקר כפרה בקלקול: יג] שלא יהיה בה מחבירו: יד] אין מצרפין אותו: טו] יבלול בכולו וסמכינן עלה הס"ד: טז] השאובין היה ואין: יז] שיעור ומצרפין להזאות ודקשיא לך מי יימר: יח] בשינויי דחיקי כדלקמן: יט] נשתרש ליה שלא: כ] תיבת הזו נמחק: כא] כל שהן תנן: כב] ס"ל לר"א יש: כג] אי הוה מזה חדא תיבת מדי נמחק: כד] שיהו שתי הזאות תיבת כל נמחק: כה] מסתני'. ור"ל לא דייק לישנא דכל שהן לר"א דמוקי לה שנתערב שיעור הזאה ממים פסולים ונקט כל שהו משום רבנן אבל לרבא דייק שפיר כל שהו דלא נתערב רק כל שהו ויש בילה והזאה אין צריכה שיעור קנס קנסו רבנן: כו] אין באחת מהן: כז] עליונים ברובא מכשר: כח] גרסי' בדריש לקיש: כט] בסנא כיון שנתערב אחת באחת ותירץ: